

mezipředmětových dovedností žáky. Kromě již zavedených gramotností (např. čtenářské a matematické) potřebuje dnešní generace žáků širší a složitější dovednosti, mají-li mít rovné šance na úspěch v moderních společnostech a rychle se měnících globálních pracovních trzích. Tyto dovednosti se vztahují ke způsobům práce, pracovním nástrojům a aspektům života v 21. století (Binkley et al., 2012). Kreativita, inovace, řešení problémů, kritické myšlení a digitální gramotnost jsou v tomto kontextu zmiňovány nejčastěji, ale existují i jiné dovednosti (OECD, 2015c). Některé z nich byly pro jednotlivce významné již po staletí, zatímco jiné se objevily nově jako důsledek nedávných společenských změn a technologického pokroku (Greiff, Niepel, & Wüstenberg, 2015).

Pokud mají učitelé vycházet vstříc společenské poptávce po rozvoji těchto dovedností u svých žáků, měli by být připraveni tyto dovednosti umět ve vzdělávání rozvíjet. Kvůli integraci digitálních technologií do současné praxe je toto téma v tomto kontextu často zmiňováno (Dumont, Istance, & Benavides, 2010), čímž se jako užitečné jeví propojení TALIS 2018 na studii prováděné Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA) o implementaci počítačových a informačních technologií ve vzdělávání.

Integrace digitálních technologií v praxi má afektivně-motivační předpoklad, tj. pozitivní přístup k technologiím a technologickým inovacím. Učitelé s tímto typem pozitivního postoje budou s větší pravděpodobností integrovat digitální technologie do svého vyučování (Teo, 2011) a podstupovat riziko (budou inovativní) při využívání těchto technologií (Yi, Fiedler, & Park, 2006). Koncept inovací ve vyučovacích postupech je oborově specifickou verzí obecnějšího konceptu inovativnosti učitelů (viz níže diskuze ke třetí perspektivě). Aplikace inovativních vyučovacích postupů, které překračují hranice jednotlivých předmětů a podporují interdisciplinární přístupy, spolupráci mezi žáky a badatelsky orientované učení, je v tomto kontextu dalším relevantním tématem (OECD, 2013a).

Druhý pohled ve vztahu k inovacím se týká obecného využívání inovativních postupů učitelů jako hlavních aktérů vyučovacího procesu. Pro Rogerse (2003) jsou inovativní postupy na straně učitele bezpodmínečným předpokladem pro změny ve vzdělávacích systémech. Rogers navrhuje, že učitelé by mohli být zařazeni do pěti motivačních skupin podle toho, ve kterém okamžiku učitel inovaci začal využívat. Těchto pět kategorií nazval jako inovátoři, časní osvojitelé, časná většina, pozdní většina a opozdilci. Pokud nejsou učitelé ochotní otevřít se novým zkušenostem, nejsou vůči nim vnímaví a nejsou schopni zvládat nejistotu, která velmi často změny doprovází, budou přijímat inovace jen s malou pravděpodobností, částečně proto, že je považují za narušení třídní rutiny.

Až dosud se snahy hodnotit inovativnost učitelů zakládaly na jejich subjektivních výpovědích. Jedním z relevantních nástrojů je v tomto ohledu Individuální škála inovativnosti navržená Hurtem, Josephovou a Cookem (1977). Vykazuje dobré psychometrické vlastnosti (Pallister & Foxall, 1998; Simonson, 2000) a byla využita v mnoha zemích (viz např. Celik, 2013). Škála měří obecnou inovativnost jednotlivců pomocí 20 položek, které reflektují subkonstrukty inovativnosti, jako je ochota podstupovat riziko, rezistence vůči změnám a hlavní stanovisko. Přestože je užití sebehodnocení často kontroverzní, představuje efektivní ukazatele, které poskytují dostatečný stupeň reliability i validity s ohledem na inovativnost (viz odkazy výše).

Otevřenost a extroverze jsou odrazem plasticity, osobnostního rysu, který podporuje přizpůsobení se měnícímu se prostředí a je nutným předpokladem inovativnosti (DeYoung, Peterson & Higgins, 2002). Hanfstinglová a Mayr (2007) shrnuli aktuální stav výzkumu těchto rysů a zjistili, že oba významně souvisejí s pedagogickým výkonem učitelů vnímaném jak jimi samotnými, tak i hodnocenými žáky. Souvislosti také existují mezi těmito vlastnostmi učitelů a jejich subjektivně vnímanou profesní zdatností. Tschannen-Moranová a Woolfolk Hoyová (2001) zjistily, že učitelé v jejich výzkumu s vysokou profesní zdatností byli